

A HATÓSÁGI ÁTUTALÁS MINT FIZETÉSI FORMA ÉS JÖVŐBENI FEJLESZTÉSI LEHETŐSÉGEI

Kaszál, aki inkasszál?

Szepesi Ádám

Magyarországon évente több mint 220-250 milliárd forintot szednek be hatósági átutalás útján a végrehajtásra jogosult szervezetek. A tanulmány a hatósági átutalás jogszabályi hátterének és működésének bemutatása után a 2015. év forgalmi adatai alapján ismerteti a hazai alkalmazás hatékonyságát, eredményességét. A magyar pénzforgalmi szolgáltatói szektorban közös vonás, akár bankról, fióktelepről vagy takarékszövetkezetről beszélünk, hogy a hatósági átutalások feldolgozása többé-kevésbé manuális munkafolyamatokra épül, amelyeknek jelentős része automatizálható lenne, amennyiben a hatósági átutalások kezelését egységesítenék és egyszerűsítenék. Erre vonatkozóan a tanulmány végén több javaslatot is bemutatok.

JEL-kódok: G14, G20, G28

Kulcsszavak: hatósági átutalás, inkasszó, azonnali beszedés, pénzforgalom, végrehajtás, NAV, szabályozás

1. BEVEZETÉS

A hatósági átutalás, azonnali beszedés, inkasszó fogalmak hallatán a legtöbb esetben a terhelt számla birtokosát rossz érzés fogja el, ha a mindennapi életben, személyes érintettség okán kerül kapcsolatba ezen kifejezésekkel. Az interneten különböző weboldalakon, fórumokon nagyon sok esetben találkozni kétségbeesett számlatulajdonosokkal és nekik segítő szándékkal válaszoló emberekkel, akik ebben a helyzetben próbálnak tanácsot adni, mi jogos, mi nem, hová és kihez lehet fordulni, ha úgy érezzük, a fizetési számlánkon kevesebb pénz található, mint amennyinek számításunk szerint lennie kellene. A köznyelvben inkasszó, korábban hivatalos nevén azonnali beszedés, jelenleg pedig hatósági átutalás néven ismert fizetési forma a fizetési számlával rendelkező adósok tartozásának egyik leggyorsabb, és talán legkevesbé költséges rendezési módja. Jelen tanulmányban bemutatom a hatósági átutalás intézményének jogszabályi hátterét – külön kiemelve a természetes személyeket megillető, úgynevezett mentes összeg témakö-

1 Jelen cikk a szerző nézeteit tartalmazza, és nem feltétlenül tükrözi a Magyar Nemzeti Bank hivatalos álláspontját.

rét –, majd az elmúlt néhány év adatait figyelembe véve általánosan, majd a 2015. év adatait elemezve, részletesen ismertem működésének sajátosságait, hatékonnyabb működésének akadályait, valamint a fizetési módban rejlő, további lehetőségeket. A számszaki elemzéshez a bankközi elszámolási (klíring) rendszerbe küldött és onnan fogadott, anonimizált pénzmozgással járó és nem járó (klíring, illetve non-klíring) adatokat használtam fel, amelyek a pénzforgalmi szolgáltatók közötti térben lebonyolított hatósági átutalásokhoz kapcsolódóan tranzakción szinten tartalmaznak minden releváns információt a fizetési megbízásról.

Végül a tanulmány megpróbál következtetéseket levonni a hatósági átutalással kapcsolatosan a tekintetben, hogy melyek azok a tényezők, amelyek gátolják a hatékonyabb működését, és milyen javaslatok mentén érdemes – adott esetben a jogszabályok alkotóinak, illetve legnagyobb felhasználóinak – fejleszteniük annak érdekében, hogy egy korszerű, a 21. századi pénzforgalomba illeszkedő fizetési mód álljon a használók rendelkezésére.

A tanulmány mindenkihez szól, aki szeretné egy kicsit megismerni az egyszerűnek tűnő pénzbeszedés hátterét, vagy annak kezdeményezői oldalán dolgozik, esetleg vállalkozóként vagy adóssággal rendelkező magánszemélyként potenciálisan elszenvető alanya e fizetési módnak. De a pénzügyi szektor azon szereplőinek is tartalmazhat a cikk újdonságot, akik részt vesznek a hatósági átutalások mindennapi lebonyolításában.

2. A HATÓSÁGI ÁTUTALÁS INTÉZMÉNYE, A JOGSZABÁLYI HÁTTÉR

A hatósági átutalás egy olyan utalás, amely a számlatulajdonos rendelkezése és jóváhagyása nélkül² a kedvezményezett kérésére és javára történik. A hatósági átutalás – ahogy a neve is jelzi – nem más, mint egy átutalás, azzal a különbséggel, hogy míg egyéb esetekben a fizető fél maga rendelkezik a fizetési számláján lévő pénzösszeg felett, és ő a kezdeményezője a különböző pénzmozgásoknak, addig ezen fizetési mód esetében a fizető fél engedélye és közreműködése nélkül történik meg a fizetési számla megterhelése és az átutalás indítása a kezdeményező, azaz a jogosult irányába. A hatósági átutalás tehát egy olyan fizetési mód, amikor a kezdeményező – jellemzően valamilyen lejárt tartozás vagy adósság beszedésére irányuló – kérését a pénzforgalmi szolgáltatók egy speciális utalási fajtával, a hatósági átutalással teljesítik.

2 Az utalás lebonyolításához szükséges számla feletti rendelkezést ez esetben jogszabály előírása teszi lehetővé.

2.1. A hatósági átutalás lebonyolításának szereplői

A hatósági átutalások teljesítésében jellemzően öt szereplő vesz részt, ezek a kedvezményezett, a fizető fél, mindkettőjük pénzforgalmi szolgáltatója és a Bankközi Klíring Rendszer (a továbbiakban: BKR) éjszakai elszámolási rendszere. A kedvezményezett olyan személy vagy szervezet lehet, aki (amely) a bírósági végrehajtási eljárásban, valamint a közigazgatási végrehajtási és adóvégrehajtási eljárásban a pénzkövetelés kapcsán jogosult kezdeményezni a követelés, adósság beszedését a fizető fél fizetési számlájáról – azaz a kötelezettet fizetésre kényszerítheti –, adott esetben annak akarata ellenére.³ A kezdeményezők köre jellemzően az önkormányzatok, a végrehajtói irodák, az önálló bírósági végrehajtók és a Nemzeti Adó- és Vámhivatal (a továbbiakban: NAV). Ez utóbbi szervezet hatáskörébe nemcsak az államot megillető adótartozás tartozik, hanem jogszabályi rendelkezés alapján külső megkeresésekre is folytat végrehajtást, pl. diákhitel, hulladékgazdálkodási közszolgáltatás igénybevételéhez kapcsolódó díjhátralék stb. behajtása (NAV, 2017). A fizető fél lehet magánszemély és jogi személy is, ideértve a vállalkozásokat, de akár az önkormányzatokat is.

A pénzforgalmi szolgáltatók feladata a hatósági átutalás végrehajtására korlátozódik, azok alapját, részleteit nem ismerik és nem is vizsgálhatják. Amennyiben mindkét fél ugyanannál a pénzforgalmi szolgáltatónál vezeti a fizetési számláját, a lebonyolítással kapcsolatos feladatok mind a kedvezményezett, mind a fizető fél oldaláról egyazon szolgáltatóra hárulnak, így ebben az esetben nem vonnak be több szereplőt az eljárásba. Amennyiben a két fél eltérő szolgáltatónál vezeti a fizetési számláit, a lebonyolításba bevonják mindkét fél számlavezető pénzforgalmi szolgáltatóját, továbbá a kettőjük közti elektronikus kommunikációt megvalósító BKR éjszakai elszámolási rendszerét. Ez utóbbi rendszernek az a feladata, hogy sztenderdizált módon közvetítse a két pénzforgalmi szolgáltató között a hatósági átutaláshoz kapcsolódó elektronikus, pénzmozgással nem járó (úgynevezett non-klíring) üzeneteket, illetve (rész)teljesítés során elszámolja a felek között a hatósági átutalások összegét.

2.2. A hatósági átutalás lebonyolítása

A hatósági átutalás gyakorlati működését és a pénzforgalmi szolgáltatókra vonatkozó lebonyolítás részletes szabályait több jogszabály együttesen szabályozza, ezek közül a jelentősebbek: a pénzforgalmi törvény, a pénzforgalom

3 A pénzforgalmi szolgáltatás nyújtásáról szóló 2009. évi LXXXV. törvény (a továbbiakban: pénzforgalmi törvény, Pft.) 64. § (1) bekezdés

lebonyolításáról szóló MNB-rendelet⁴ és a végrehajtási törvény⁵. További részletszabályokat fogalmaz meg a munka törvénykönyvéről⁶ és az adózás rendjéről⁷ szóló törvény, illetve ez utóbbi esetében 2018-tól az adóhatóság által foganatosítandó végrehajtási eljárásokról szóló törvény⁸. Maga a hatósági átutalás fogalma 2009-ben a belső piaci pénzforgalmi szolgáltatásokról szóló európai uniós irányelvet⁹ az implementálásával egy időben vezették be, felváltva a korábbi szaknyelvben használt jogszabályon alapuló, azonnali beszedés fogalmát. A köznyelvben használt „inkasszó” elnevezés a francia *encaisser* szóból származik ami szó szerinti fordításban beszedést, behajtást jelent (Kovácsné Bisits, 1981). A hivatalos elnevezés változásával egy időben szűkült a benyújtók és a benyújthatóság köre is. A következőkben bemutatom a hatósági átutalás életciklusát a kezdeményezéstől a sorba állításon át a teljesítésig, vagy sikertelenség esetén az elutasításig. Mind-egyik lépés közös jellemzője, hogy a szereplők folyamatosan informálják egymást a megbízás állapotáról.

2.2.1. Kezdeményezés

A kedvezményezett – azaz a hatósági átutalás összegének a jogosultja – a hatósági átutalást vagy a saját, vagy a fizető fél számláját vezető pénzforgalmi szolgáltatónál kezdeményezhet. Jellemzően az előbbi az egyszerűbb és a bevett gyakorlat az esetek döntő hányadában, azonban a megbízás elfogadását egyik számlavezető sem tagadhatja meg.¹⁰ A kedvezményezett a hatósági átutalás kezdeményezése során megadja saját nevét, pénzforgalmi jelzőszámát (számlaszám) és aláírását, a fizető fél nevét és számlaszámát, valamint a Közlemény rovatban a benyújtás alapjául szolgáló határozat számát és a határozatot kibocsátó szervezet elnevezését. Amennyiben a hatósági átutalás kezdeményezése gyermektartási díj vagy szüléssel járó költség beszedésére irányul, a közleményben rögzíteni kell a „GY”, illetve az „SZ” rövidítést. Ez utóbbi két jelölésnek az úgynevezett mentes összeg számítása során lesz jelentősége (lásd még *A mentes összeg számítása* című részt).¹¹ A kezdeményezők a megbízásokat rendszerint elektronikus úton továbbítják a saját pénzforgalmi szolgáltatójukhoz. Amennyiben a pénzforgalmi szol-

4 A tanulmányban vizsgált hatósági átutalások lebonyolításának szabályait a 18/2009. (VIII. 6.) MNB rendelet tartalmazta, amely szabályok változatlan tartalommal a pénzforgalom lebonyolításáról szóló 35/2017. (XII. 14.) MNB rendeletbe (a továbbiakban: MNBr.) ültettek át 2018. január 13-i hatállyal. A tanulmányban a jogszabályi hivatkozási helyeket ez utóbbi szerint tüntetem fel.

5 Az 1994. évi LIII. törvény bírósági végrehajtásról (a továbbiakban: végrehajtási törvény, Vht.)

6 A 2012. évi I. törvény a munka törvénykönyvéről

7 A 2003. évi XCII. törvény az adózás rendjéről (a továbbiakban: Art.)

8 A 2017. évi CLIII. törvény az adóhatóság által foganatosítandó végrehajtási eljárásokról (Avt.)

9 Az Európai Parlament és a Tanács 2007/64/EK irányelve (2007. november 13. a belső piaci pénzforgalmi szolgáltatásokról

10 Pft. 64. § (3), (5)

11 Vht. 79/A. §; MNBr. 14. § (2); MNBr. 2. melléklet III. 2. pont

gáltató rendben találja a megbízást (formai ellenőrzés, jogosultság ellenőrzése), köteles azt továbbítani a fizető fél számlavezetőjének.¹² Amennyiben a fizető fél és a kedvezményezett pénzforgalmi szolgáltatója nem azonos, az üzenet továbbítása a BKR éjszakai elszámolási rendszerében, szabványosított üzenet formájában történik.

Honnan tudják a számlaszámom?

A pénzforgalmi számlák (jellemzően vállalkozások) száma nyilvános, az egyéb fizetési számlák – főképp magánszemélyek – számlaszámainak megismerése idő- és költségigényes. A cégjegyzésre kötelezett vállalkozások pénzforgalmi számláinak a számát a számlát vezető pénzforgalmi szolgáltatók kötelesek jelenteni a cégbíróságnak elektronikus úton, a számla megnyitását követő nyolc napon belül,¹³ míg egyéb (cégjegyzékbe nem bejelentett) pénzforgalmi számlák esetében a bejelentési kötelezettség a NAV irányában áll fenn,¹⁴ amely a cégbíróságtól megkapja a cégjegyzésre kötelezettek számlaszámait is. Azokban az esetekben, ahol a jogosult nem ismeri a fizetésre kötelezett fél fizetési számlájának a számát, a jelenlegi gyakorlat szerint megkeresik az összes pénzforgalmi szolgáltatót, vagy legalábbis a nagy részüket. Ennek a módja lehet a hagyományos postai úton (papíralapú vagy adathordozóra rögzített), vagy elektronikus úton történő megkeresés. Ez utóbbi körébe tartozik a Végrehajtási Iratok Elektronikus Kézbizítási Rendszere (VIEKR), amelyet (kötelező jelleggel) a végrehajtók használnak mint kezdeményezők és a pénzforgalmi szolgáltatók mint válaszadók. A rendszert használhatják más, a végrehajtásban érintett szereplők is; ez – szemben a papír- és az adathordozó-alapú megkeresésekkel – jóval gyorsabb és olcsóbb, hiszen itt a válaszadók a legtöbb esetben automatizáltan, és ennek köszönhetően rövid idő alatt válaszolják meg a megkereséseket. Ehhez hasonló rendszert működtet a NAV is (NAV EBT). Az önkormányzatok – amelyek a NAV-ot követően a legtöbb megbízást nyújtják be – jellemzően postai úton (papír vagy adathordozó útján) keresik meg a pénzforgalmi szolgáltatókat.

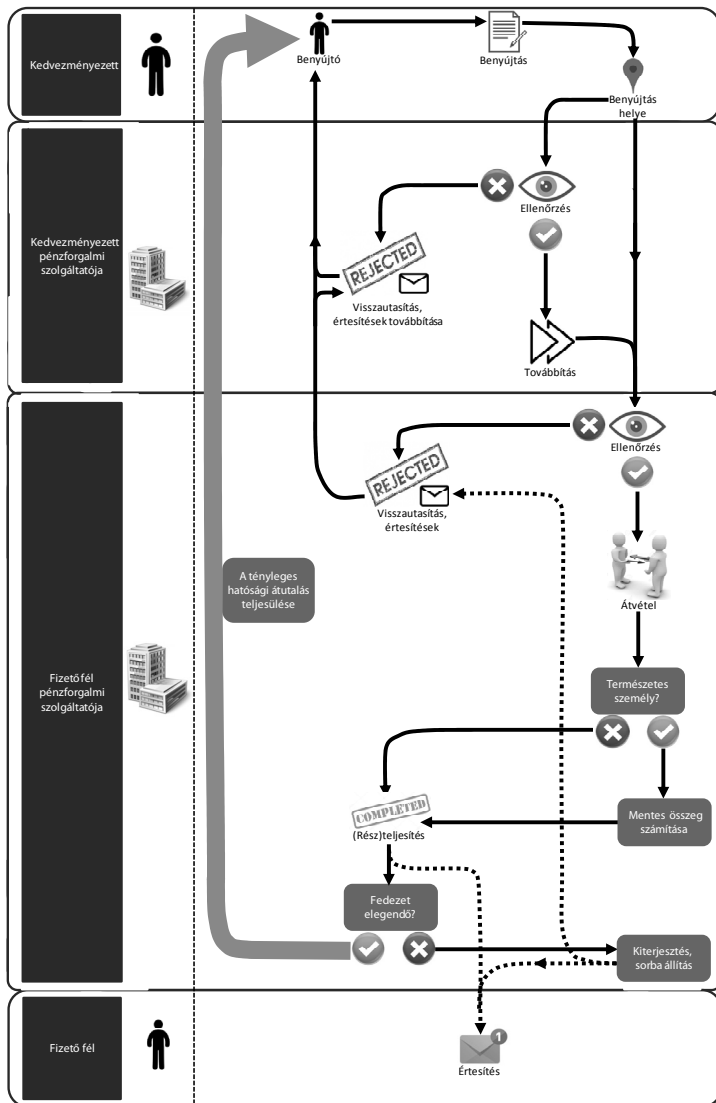
¹² MNBr. 34. § (2), (3)

¹³ 2006. évi V. törvény a cégnyilvánosságról, a bírósági cégeljárásról és a végelszámolásról, 24. § (6) bekezdés

¹⁴ Art. 3. számú melléklet D/I bekezdés

1. ábra

A hatósági átutalás végrehajtásának folyamata
és kapcsolódási pontok az érintettek között

2.2.2. A fizetési megbízás átvétele, a teljesíthetőség vizsgálata

A fizető fél pénzforgalmi szolgáltatója a hatósági átutalás teljesítésére vonatkozó kérés feldolgozását a beérkezést követően köteles haladéktalanul megkezdeni oly módon, hogy a fizető felet ekkor még nem értesítheti. A haladéktalanul

lanságnak és az értesítési tilalomnak az a célja, hogy a kedvezményezett a lehető leggyorsabban a követeléséhez juthasson, valamint az, hogy a fizető fél ne tudja ezt a folyamatot fedezetelvonással akadályozni, lassítani. A feldolgozás első lépéseként ellenőrzik, hogy létezik-e a megbízásban szereplő fizetési számla száma a pénzforgalmi szolgáltatónál, és a számla alkalmas-e a hatósági átutalás végrehajtására, azaz pl. nem egy letéti számláról van-e szó. Amennyiben ezen feltételek teljesülnek, ellenőrizni kell még, hogy a megbízásban megjelölt adós neve megegyezik-e a pénzforgalmi szolgáltató nyilvántartásában szereplő, a számlaszámhoz kapcsolódó tulajdonossal, vagy több tulajdonos esetén a tulajdonosok valamelyikével. Amennyiben a számlaszám nem létezik, nem inkasszálható vagy a számlát már megszüntették, esetleg a megbízásban szereplő név nem egyezik meg a nyilvántartásban szereplő névvel, a megbízást vissza kell utasítani, és a visszautasítás során közölni kell a kedvezményezett pénzforgalmi szolgáltatójával a visszautasítás indokát is.¹⁵ A kedvezményezett szolgáltatója ezen információt szintén továbbítja a kedvezményezettnek, aki ennek birtokában dönthet a követelés további sorsáról, esetleg a megbízás javításával ismét kezdeményezheti a hatósági átutalás benyújtását.

A teljesítés során a természetes személyek részére biztosítani kell a létfenntartáshoz szükséges minimális összeg elkülönítését a követeléssel szemben.

Amennyiben a megbízás formailag megfelelő, a pénzforgalmi szolgáltató megkezdheti a tényleges teljesítéssel összefüggő feladatainak az elvégzését. Itt mindenképpen vizsgálni kell, hogy a fizető fél természetes személynek minősül-e vagy sem. Amennyiben természetes személyről van szó, akkor a fizetési számlán lévő pénzösszeg egy része – ami biztosítja az adott személy megélhetéséhez szükséges minimum pénzösszeget – nem vonható a végrehajtás alá (lásd még *A mentes összeg számítása* című részt). Nem természetes személyek esetében a fizetési számlán rendelkezésre álló, teljes pénzösszeg végrehajtás alá vonható.¹⁶

2.2.3. Teljesítés, sorba állítás, visszautasítás

A hatósági átutalást elegendő fedezet esetén teljesítik, ennek hiányában a fedezet biztosításáig, legfeljebb azonban 35 napig sorba állítják. A teljesítés során a számlavezető a hatósági átutalási megbízásban megjelölt fizetési számlának az egyenlegét köteles először vizsgálni; amennyiben elegendő a fedezet a megbízás teljesítéséhez, a pénzt átutalják a kedvezményezett részére, azaz megtörténik a hatósági átutalás.¹⁷ Fontos kiemelni, hogy a hatósági átutalásra fordítandó pénzösszeget a pénzforgalmi szolgáltatónak azonnal és haladéktalanul el kell különí-

15 MNBr. 11. § (1), (2), (5); MNBr. 34. § (4), (5); Vht. 79/D. §; Vht. 79/F. §

16 Vht. 79/A. § (1);

17 Pft. 61. § (2); Pft. 64. § (2); Vht. 82/A. § (1)

tenie, a fizető fél egyéb, korábban megadott megbízásaitól függetlenül.¹⁸ Amennyiben az adott fizetési számlán nem áll rendelkezésre hiánytalanul a követelt összeg, a pénzforgalmi szolgáltató a jogszabályokban rögzítettek szerinti sorrendben kiterjeszti a hatósági átutalást a fizető fél más – a pénzforgalmi szolgáltatónál kezelt – fizetési számláira. Ha a szükséges összeg továbbra sem áll rendelkezésre, megtörténik a fizetési megbízás sorba állítása 35 naptári napra; ez időtartam alatt a fizetési számlák bármelyikére érkező pénzösszeget – a mentes összeg figyelembevételével – a hatósági átutalás teljesítésére kell fordítani. A teljesítésről, adott esetben a sorba állításról a fizető fél pénzforgalmi szolgáltatója értesíti mind a kedvezményezettet, mind a fizető felet. Amennyiben a sorba állítás ideje alatt nem teljesül a hatósági átutalás, a 35. napot követően vissza kell utasítani a fizetési megbízás teljesítését.

A mentes összeg számítása

A mentes összeg számításának szabályozása többféle módon értelmezhető, és ennek megfelelően a gyakorlatban többféle számítási mód is létezik. A mentes összeg számítását a végrehajtási törvény a következőképpen szabályozza:¹⁹ „A pénzforgalmi szolgáltatónál kezelt, természetes személyt megillető összegből az öregségi nyugdíj legalacsonyabb összegének négyszerese feletti összeg korlátlanul végrehajtás alá vonható, az ez alatti összegből pedig az öregségi nyugdíj legalacsonyabb összege és az öregségi nyugdíj legalacsonyabb összegének négyszerese közötti rész 50%-a vonható végrehajtás alá”. Az értelmezés nehézsége miatt a gyakorlati működést tekintve ma többféle számítási móddal lehet találkozni. Ezek számszakilag – azaz a hatósági átutalással érintett összeg tekintetében – nem térnek el jelentős mértékben, a nem egységes alkalmazás azonban megzavarhatja az érintetteket, különösképp a fizető felet. A következőkben a két leggyakoribb számítási módot mutatjuk be, amelyekben a közös pont az, hogy az öregségi nyugdíj legalacsonyabb összegének (jelenleg 28 500 Ft) négyszerese (114 000 Ft) feletti összeg korlátlanul végrehajtás alá vonható.

¹⁸ Pft. 62. § (3), MNBr. 34. § (4)

¹⁹ Vht. 79/A. § (2)

Az egyik számítási mód szerint a mentes összegre fix összegként tekint a pénzforgalmi szolgáltató, így a fenti összegeket figyelembe véve, állandó: 71 250 Ft értékben határozza meg azt az összeghatárt, ami alatt nem teljesíti a hatósági átutalást a szolgáltató. (A számítási módnak ezen kívül van több „vadhajtása” is, például az összeg egy hónapra vonatkozik, vagy naponta ismétlődően állították be – figyelembe véve az ügyfél költségét, stb.). A másik számítási módra – az 1. táblázatban – három különböző példát mutatunk be, amelyeknél a fizető fél pénzforgalmi szolgáltatója az öregségi nyugdíj legalacsonyabb összegének egyszerese és négyszerese közötti rész éppen aktuális egyenlegét veszi figyelembe, és annak a felét fordítja a megbízás teljesítésére. A táblázatban szereplő példákban a különbség a számla nyitó egyenlegében van, amely emiatt megfelelő módon szemlélteti, hogy mely számítás esetében van eltérés az előzőekben említett fix 71 250 Ft-os értékhez képest. A három konkrét példában (A, B és C) minden esetben az öregségi nyugdíj legalacsonyabb összege szerepel (28 500 Ft), a hatósági átutalási megbízás összege pedig 1 000 000 Ft.

1. táblázat

Példák a mentes összeg számítására

	A	B	C
A számla nyitó egyenlege	26 500 Ft	71 250 Ft	170 000 Ft
Mentes összeg	26 500 Ft	28 500 + $+(71\,250 - 28\,500) \times 50\% = 49\,875$ Ft	28 500 + $+(4 \times 28\,500 - 28\,500) \times 50\% = 71\,250$
Hatósági átutalás teljesítésére fordítható összeg	0	$71\,250 - 49\,875 = 21\,375$ Ft	$170\,000 - 71\,250 = 98\,750$ Ft
A számla egyenlege az 1. teljesítés után	26 500 Ft	49 875 Ft	71 250 Ft
Érkezik 40 000 Ft összegű jóváírás, ezt követően a számla egyenlege	66 500 Ft	89 875 Ft	111 250 Ft
A számla egyenlege, ha még nem történt volna teljesítés	66 500 Ft	111 250 Ft	210 000 Ft
Mentes összeg	$28\,500 + (66\,500 - 28\,500) \times 50\% = 47\,500$ Ft	$28\,500 + (111\,250 - 28\,500) \times 50\% = 69\,875$ Ft	$28\,500 + (4 \times 28\,500 - 28\,500) \times 50\% = 71\,250$
Hatósági átutalás teljesítésére fordítható összeg (– a már teljesített összeg)	$66\,500 - 47\,500 = 19\,000$ Ft	$111\,250 - 69\,875 = 41\,375$ Ft	$210\,000 - 71\,250 = 138\,750$ Ft

Azt követően, hogy mindhárom esetben megtörténik a számlák nyitóegyenlegének a figyelembevétele – az A példában, mivel a számla nyitóegyenlege 28 500 Ft alatti, először nem történik teljesítés, a B és C esetekben megtörténik az első teljesítés –, 40 000 Ft érkezik a fizető fél számlájára jóváírásként. Ezt követően történik meg a mentes összeg újbóli számítása és a második részteljesítés.

A táblázatban szereplő C változat és az előzőekben ismertetett, első számítási mód között – mivel a számlán az öregség nyugdíj legalacsonyabb összegének a négyszeresét meghaladó összeg van – nincs különbség, viszont az A és a B változat esetében már igen. Ezen esetekben a kedvezményezett kevesebb összegű követeléshez jut hozzá, mint amekkora a második számítási mód szerint járna neki. Az első változat szerint 71 250 Ft alatt nem történik teljesítés, így az

- A esetben: 19 000 Ft-tól esik el a kedvezményezett,
- B esetben: ha a 40 000 Ft értékű jóváírás előtt hasonlítjuk össze a kétféle számítási módot, 21 375 Ft-tól esik el a kedvezményezett, ami – ha a jóváírást is figyelembe vesszük – konszolidálódik, hiszen a 40 000 Ft-ot teljes összegben átutalják a kedvezményezett részére, míg a második számítási mód szerint 41 375 Ft-ot utalnak át neki, tehát kis mértékben itt is veszteséget szenved el a kedvezményezett.

Ahogy a példákban látható, a számítási mód különbözőségének alacsony számlaegyenleg esetében van jelentősége, továbbá akkor lehet nagy az eltérés, ha a pénzforgalmi szolgáltató a 71 250-Ft-os határt nem havonta vagy hatósági átutalásonként veszi figyelembe hanem például naponta (azaz a fizető fél akár mindennap elkölthet ekkora összeget). Ez utóbbi esetben több pénz marad a fizető félnél, és kevesebbet utalnak át a kedvezményezett részére.

2.2.3.1. Kiterjesztés, teljesítési sorrend

A fizető fél szabad rendelkezése alatt álló, a saját pénzforgalmi szolgáltatója által kezelt összes pénzeszközt (pl. lekötött betét, tartós befektetési számlán kezelt eszközök vagy lakás-takarékpénztári számlán kezelt eszközök, ha az ügyfél rendelkezési joga már megnyílt) a hatósági átutalás teljesítésére kell fordítani a mentes összeg, valamint az egyéb speciális termékek kivételével (pl. ha a kifizetéshez betétokirat bemutatása szükséges,²⁰ óvadéki számlák stb.). Abban az esetben, ha a hatósági átutalási megbízásban szereplő fizetési számla egyenlege nem nyújt elegendő fedezetet a megbízás teljesítésére, a fizető fél számlavezetőjének meg kell vizsgálnia, rendelkezik-e a fizető fél más, a megbízás teljesítésére fordítható pénzeszközzel. A jogszabály²¹ szerint a fizetésre kötelezett összes számláját egy számlaként kell kezelni, amivel biztosítható, hogy a

²⁰ 180/2001. (X. 4.) Korm. rendelet a betétek és takarékbetétek végrehajtásáról

²¹ Pft. 61. § (1) bekezdése

kedvezményezettnek ne kelljen a kötelezett összes fizetési számlájára benyújtania a megbízást, elkerülve ezzel a többszöri, a fizető fél szempontjából rendkívül kellemetlen, adott esetben az eredeti összeg többszörösét kitevő pénzbeszédést. (Amennyiben a fizető félnek több pénzforgalmi szolgáltatónál van számlája, ebben az esetben – megfelelő fedezet mellett – nem kerülhető el a túlfizetés, ami a hatósági átutaláshoz kapcsolódó tartozás, valamint az adóhatóság esetében a hatáskörében nyilvántartott, további tartozások teljes összegű megfizetése esetén visszajár). A szabályozás további célja, hogy – az érintettek vonatkozásában – a mentes összeget ügyfelenként csak egyszer számolják, nem pedig számlánként. A Vht. további részletszabályokat állapít meg, amelyek alapján a kiterjesztést el kell végezni a fizető fél betétszerződése vagy takarékbetét-szerződése alapján kezelt összegekre is. A vizsgálatok során először a forintban nyilvántartott, majd az ettől eltérő devizában nyilvántartott összegeket kell a megbízás teljesítésére fordítani az alábbi sorrend szerint:

- fizetési számlán kezelt összeg,
- betétszerződés alapján kezelt összeg,
- takarékbetét-szerződés alapján elhelyezett összeg.

Amennyiben az adott kategóriában többféle összeg szerepel, előbb az alacsonyabb kamatozású betétösszegeket, majd ezt követően a magasabb kamatozású betétösszegeket; az azonos kamatozású betétösszegek közül előbb a korábban lekötött betétösszegeket, majd ezt követően a később lekötött betétösszegeket kell végrehajtás alá vonni.²² A fizető fél és a számláját vezető szolgáltató eltérő tartalmú megállapodásának hiányában a hatósági átutalást a számlavezető a hitelkeret terhére is teljesíteni köteles.²³

A hatósági átutalások teljesítése szempontjából az egyéni vállalkozói vagyon nem különül el a természetes személy vagyonától. Amennyiben a hatósági átutalás olyan természetes személyt érint, aki egyben egyéni vállalkozó is, fedezetlenség esetén a hatósági átutalás teljesítését ki kell terjeszteni az egyéni vállalkozói számlára is. Ennek az a magyarázata, hogy bár az egyéni vállalkozó bizonyos esetekben gazdálkodó szervezetnek minősül, valójában maga az egyéni vállalkozó egy természetes személy, így a vállalkozói vagyona nem különül el a magánvagyonától (BH. 2009. 150. eseti döntés).

Amennyiben egy fizetési számlának több számlatulajdonosa van, a pénzforgalmi szolgáltató bármely számlatulajdonosra vonatkozóan köteles teljesíteni a hatósági átutalást. Ilyen esetben a pénzforgalmi szolgáltató nem utasíthatja vissza a hatósági átutalási megbízást azzal az indokkal, hogy sérül a hatósági átutalási megbízásban nem megjelölt számlavezetett érdeke, hanem a hatósági

²² Vht. 79/B. §

²³ Pft. 62. § (2)

átutalást teljesítenie kell. A teljesítéssel vagy a sorba állítással egy időben a pénzforgalmi szolgáltató értesíti a végrehajtót a nem adós számlatulajdonos értesítési címéről; a végrehajtónak kötelessége tájékoztatni őt az esetleges terhelésről. A nem adós számlatulajdonos az igényperre vonatkozó szabályok szerint indíthat pert az őt illető pénzösszegek visszafizetése iránt.²⁴

2.3. A hatósági átutalások jogi szabályozásának értelmezési és alkalmazási nehézségei

- **A mentes összeg számításából hiányzik az időtartam meghatározása, ami egy adott időszakban beérkező hatósági átutalások teljesítése során befolyásolja a teljesülés sorrendjét.** Feltételezzük azt az esetet, hogy az 1. táblázatban felvázolt C jelű számítási variációban az utolsó lépést követően a hatósági átutalás sorba állítási időszaka lejár, és a megbízást visszautasítják (nem teljesült: $1\,000\,000 - 98\,750 - 40\,000 = 861\,250$ Ft). A sorba állás időtartama alatt (a példában szereplő utolsó tranzakció után, de a visszautasítás előtt) érkezik egy újabb hatósági átutalási megbízás, amelyet sorba állítanak – hiszen figyelembe véve a teljesítési sorrendet, a beérkezés sorrendjében kell feldolgozni a megbízásokat. Amikor az újonnan érkező hatósági átutaláshoz kapcsolódó mentes összeget kiszámítják, a pénzforgalmi szolgáltatók rendszerint kétféle számítási módból választanak. Az egyik, hogy ugyanazzal az összeggel „folytatják” a számítást, azaz ameddig nem lesz hatósági átutalásmentes az ügyfél legalább egy napra, addig nem bocsátják rendelkezésre újra az elkölthető mentes összeget – a példában a 71 250 Ft-ot –, ami a fizető fél szempontjából nem kedvező, hiszen emiatt akár hónapokon keresztül nem juthat új jövedelemhez. Abban az esetben azonban, ha a második hatósági átutalás beérkezésének az időpontjától kezdődően újraszámolja a pénzforgalmi szolgáltató a mentes összeget, akkor a B példában rögzített esethez jutunk, azaz 21 375 Ft a hatósági átutalás teljesítésére fordítható, ami viszont a korábbi hatósági átutalás benyújtójával szemben hátrányos, hiszen neki ezt az összeget nem utalják át. Természetesen előfordulhatnak további számítási variációk is.
- **A mentes összeg számítási módja nehezen kommunikálható a fizető fél irányába.** A mentes összeghez kapcsolódó példaszámítások és az előző pontban részletezett anomália bemutatásánál is jól látszik, hogy már egy egyszeri jóváírás esetén is bonyolult meghatározni a hatósági átutalás teljesítésére fordítandó összeg mértékét. Ha a fizető fél fel is használ a mentes összegből, illetve több részletben érkezik jóváírás, már nagyon nehéz követni és elmagyarázni neki, hogy milyen összegre jogosult, és miért annyi annak az összege.

24 Vht. 79/C. §

Ráadásul, amennyiben a hatósági átutalás átvétele előtt fizetési kártyával történt tranzakció, azaz a bankkártyás fizetés összegét a fizetési számlán már foglalták, de még nem terhelték rá, még bonyolultabbá válik a számítás. Ekkor ugyanis a hatósági átutalás nyilvántartásba vételét követően történik meg a fizetési számla terhelése (könyvelése) a kártyás tranzakció összegével, azonban a mentes összeg számítása során ezt az elköltött összeget már nem kell figyelembe vennie a számlavezetőnek.

- **A fizetési számlával rendelkező adósok rosszabb helyzetbe kerülhetnek, mint a fizetési számlával nem rendelkező adósok.** A Vht. lehetőséget ad a végrehajtást foganatosítónak a fizető fél jövedelme keletkezésének a helyén történő letiltására.²⁵ Ez azt jelenti, hogy a fizető fél munkáltatója vagy a nyugdíja folyósítója kötelezhető arra, hogy a jövedelem egy részét a kedvezményezettnek utalja. Amennyiben ezt követően a jövedelemmaradványt készpénzben fizetik ki, nem történik további levonás; míg ha fizetési számlára történik meg a kifizetés, a fizető fél pénzforgalmi szolgáltatója köteles a fentiek szerint részletezett, mentes összegben felüli összeget továbbítani a kedvezményezett részére. A problémára két alkalommal az alapvető jogok biztosa is rávilágított (Szabó, 2012; Székely, 2016), és kérte a Vht. olyan irányú módosítását, amely biztosítja az előzőekben részletezett megkülönböztetés megszüntetését.
- **A hatósági átutalást kezdeményező üzenetben a gyermektartásdíj vagy szüléssel járó költség behajtására vonatkozó végrehajtás jelölésének nincs szabványosított (rögzített) helye, így annak figyelése nem automatizálható.** A Vht. előírása²⁶ szerint, ha a végrehajtás gyermektartásdíj vagy szüléssel járó költség behajtására folyik, akkor az öregségi nyugdíj legalacsonyabb összege, azaz a „védett” 28 500 Ft ötven százaléka is végrehajtás alá vonható. Ennek jelzésére lehetőséget az MNBr. a közleményben biztosít, azonban nem írja elő annak a lehetőségét, hogy az elektronikus megbízások esetében használt üzeneteknél ennek fix helye legyen. Ugyanakkor a számlavezetők kommunikációja során használt üzenetek tartalmát szabályozó BKR-szabvány (Giro Zrt., Bankközi Klíring Rendszer IG1 szabványok, 2014) sem tartalmaz erre vonatkozóan szabályozást. Ezen ok miatt a fizető fél pénzforgalmi szolgáltatója mindenképp köteles megvizsgálni manuálisan, szemrevételezéssel a beérkező megbízások közleményét, hiszen a jelölés a közlemény bármely részén bármilyen összefüggésben előfordulhat.

²⁵ Vht. IV. fejezet

²⁶ Vht. 79/A. § (3) bekezdés

- **A kiterjesztésre vonatkozó szabályok előírják a fizető fél pénzforgalmi szolgáltatója részére az „egy számlaként” történő kezelést, ennek ellenére a kedvezményezettek nem ritkán a fizető fél azonos szolgáltatójánál vezetett, több fizetési számlája terhére is benyújtják a megbízást, így akár az eredeti tartozás többszörösét is beszédhetik a fizető féltől.** Ezt elkerülendő, több helyen alkalmazott feldolgozási gyakorlat, hogy ha az egy számlatulajdonos ellen egy napon beérkező hatósági átutalások láthatóan megegyeznek (azonos az összegük, a benyújtójuk, a benyújtás alapjául szolgáló határozat száma), akkor egy kivételével a többit visszautasítják. Ennek a figyelése azonban egyrészt manuális munkaerő bevonását igényli, és nem mindenhol egységes, másrészt az eltérő munkanapokon beérkező, de azonos megbízások figyelése már nem kivitelezhető. Ezen gyakorlattal a fizető fél szolgáltatója egyrészt fut egy kártérítési kockázatot – egy esetlegesen hibásan elutasított hatósági átutalás kapcsán az adóhatóság követelheti a pénzforgalmi szolgáltatótól a követelés megfizetését²⁷ –, másrészt a saját ügyfele irányában prudens és körültekintő számlavezetési szolgáltatást kell nyújtania, így a különböző érdekek képviselése kapcsán nemkívánatos helyzetbe kerülhet.
- **Nem egységes a kiterjesztés és a mentes összeg számításának gyakorlata abban az esetben, ha az egyéni vállalkozó rendelkezik pénzforgalmi számlával mint vállalkozó és fizetési számlával is, mint természetes személy.** A pénzforgalmi szolgáltatók a 2.2.3.1. pontban részletezett összevonást nem minden esetben teszik meg, és abból a szempontból is eltérések mutatkoznak, hogy a mentes összeget miképp számolják. Gyakori alkalmazási mód, hogy amennyiben az egyéni vállalkozói pénzforgalmi számlára érkezik be a hatósági átutalási megbízás, akkor nem veszik figyelembe a mentes összeget; míg ha a magánszemélyként vezetett fizetési számlájára érkezik be a beszédési megbízás, akkor figyelembe veszik a mentes összeg számítására vonatkozó szabályokat.
- **A kiterjesztés szabálya nem törekszik arra, hogy minimalizálja a fizető fél veszteségeit.** Amennyiben a fizető félnek több betétszámlája van, akkor a jogszabályi előírás értelmében a legalacsonyabb kamatozású betét feltörésével kell kezdeni, azonos kamatozás esetén a korábban lekötött betét összegét kell a követelés teljesítésére fordítani. Amennyiben az adós összes betétjét fel kell törni a hatósági megbízás teljesítése miatt, nincs különösebb jelentősége a sorrendnek, azonban abban az esetben, ha csak egy részét, akkor az esetek többségében kedvezőbben érintené a fizető felet, ha a később lekötött betétek

27 Avt. 102. §

feltörésével kezdené a számlavezető a teljesítést. Például egy 4. évben járó, tartós befektetési szerződés keretében kezelt pénzösszeg feltörése nagyobb veszteség azonos összeg és alacsonyabb kamatozás mellett, mint egy egy napja lekötött, de magasabb kamatozású betét miatti veszteség.

3. HATÓSÁGI ÁTUTALÁS – A SZÁMOK TÜKRÉBEN

2014-ben 258, 2015-ben 255, 2016-ban 221 milliárd Ft került hatósági átutalás útján a fizető féltől a kedvezményezettekhez. Tekintettel az összeg nagyságára, továbbá a jogos követelések megtérülésének a biztosítására, a hatósági átutalás mint fizetési forma szerepe semmiképp sem elhanyagolható. Ahhoz, hogy pénzforgalmi szempontból meg lehessen ítélni, milyen hatékonyan történik ezen összegek átutalása, a 2015-ös évben a pénzforgalmi szolgáltatók között előforduló összes hatósági átutalást és a hozzájuk kapcsolódó üzeneteket (teljesítés, sorba állítás, visszautasítás) elemezték. A pénzforgalmi szolgáltatón belüli fizetési megbízások mind érték, mind darabszám tekintetében 5%-át adják a teljes mennyiségnek, azonban nincs okunk azt feltételezni, hogy a vizsgált szempontok tekintetében eltérés lenne egy pénzforgalmi szolgáltatón belüli és azon kívüli hatósági átutalás jellemzői között.

A következőkben a hatósági átutalások egymást követő, három életszakaszát mutatom be időrendi sorrendben. Az első részben a benyújtásra vonatkozó adatokat ismertetem, külön vizsgálva, hogy mekkora azon megbízások mértéke, amelyek valamilyen hiba miatt eleve nem teljesíthetők. A második részben, a teljesítésre vonatkozó adatok elemzése során választ kapunk arra a kérdésre is, hogy mennyire hatékony a sorba állítás; érdemes-e egyáltalán sorba állítani a megbízásokat, illetve milyen arányban teljesülnek a megbízások. A harmadik részben a visszautasításokhoz kapcsolódó számszaki adatokat veszem górcső alá. Végül az utolsó részben a benyújtó szervezetek csoportosítása során megállapítom az általános jellemzőket.

3.1. A benyújtás jellemzői

2015-ben több mint 574 ezer különböző fizetési számla ellen nyújtottak be hatósági átutalást, átlagosan háromszor. Ha a hatósági átutalásokat összegük alapján csoportosítjuk, megfigyelhető, hogy viszonylag kevés számú adós tartozik relatív nagy összeggel (10 millió Ft felett) és a 100 ezer, illetve az 500 ezer forint közötti összegű tartozás a leggyakoribb. Itt persze figyelembe kell venni azt a tény is, hogy a hatósági átutalások útján beszédni kívánt, közel 5655 milliárd forint a többszöröse a valós tartozásnak, hiszen egy adós terhére az év folyamán többször is benyújthatják a megbízásokat; továbbá, ha a fizető fél több számlával

rendelkezik akár egy, akár több pénzforgalmi szolgáltatónál, a hatósági átutalás mindegyik számlára benyújtható.

A megbízások átlagos értéke 2015-ben 3,3 millió forint – a 10 millió Ft feletti beszedéseket figyelembe nem véve, 660 ezer Ft volt. A hatósági átutalás minimális összegére nem határoz meg értéket egyik jogszabály sem, azonban figyelembe véve a 2015-ben érvényben lévő 5 Ft-os benyújtási és az utalásonkénti 12-Ft-os díjat (Giro Zrt., Bankközi Klíring Rendszer Díjszabályzata, 2014), megfontolandó lehet egy minimumérték rögzítése, ha nem is jogszabályi szinten, de legalább a kedvezményezettek eljárásrendjébe illesztve. Tizenhét vagy az alatti forintösszeg beszedésére 208 alkalommal történt kísérlet a vizsgált időszakban, jellemzően önkormányzatok részéről.

Díjazzák a hatósági átutalásokat?

A hatósági átutalásokhoz kapcsolódó legjellemzőbb díjak a fizető fél oldalán magához az utaláshoz és a sorban tartáshoz kapcsolódnak, míg a kedvezményezett oldalán a benyújtásért számítanak fel díjakat. A hatósági átutalások feldolgozásához kapcsolódóan a pénzforgalmi szolgáltatók mind a kezdeményezésért, mind a teljesítéséért, vagy éppen a nemteljesítésért is felszámíthatnak díjakat. Ezek árazása eltérő; a közös pont az, hogy az átutalások díjában érvényesítik a BKR-üzenetek díját és a tranzakciós illeték mértékét is. A fizető fél oldalán a díjak képzésénél – pl. sorba állítás díjának megállapításakor – próbálják érvényesíteni a pénzforgalmi szolgáltatók a hatósági átutalások kezeléséhez kapcsolódó, magas költségeket, pl. az ügyfelek értesítésének, a számlaszámok felkutatásához használt rendszerek fenntartási, üzemeltetési (lásd még: Honnan tudják a számlaszámom?) és a feldolgozáshoz szükséges manuális munkaerő költségét is.

2. táblázat

A benyújtott hatósági átutalási megbízások megoszlása és elutasítása a beérkezést követően, értéksávok szerint

	Darabszám		Érték		Visszautasítás a beérkezést követően	
	db	arány	M Ft	arány	darabszám-hoz viszonyítva	értékhez viszonyítva
10 000 001 Ft-tól	52 630	3,05%	4 549 310	80,44%	31,35%	35,72%
1 000 001 – 10 000 000 Ft	279 200	16,16%	811 148	14,34%	26,15%	27,08%
500 001 – 1 000 000 Ft	186 637	10,81%	131 734	2,33%	21,08%	21,24%
100 001 – 500 000 Ft	572 870	33,17%	143 443	2,54%	19,36%	19,44%
20 001 – 100 000 Ft	313 540	18,15%	17 515	0,31%	23,71%	22,82%
0 – 20 000 Ft	322 334	18,66%	2 501	0,04%	21,77%	23,21%
Összesen	1 727 211		5 655 651		22,25%	33,68%

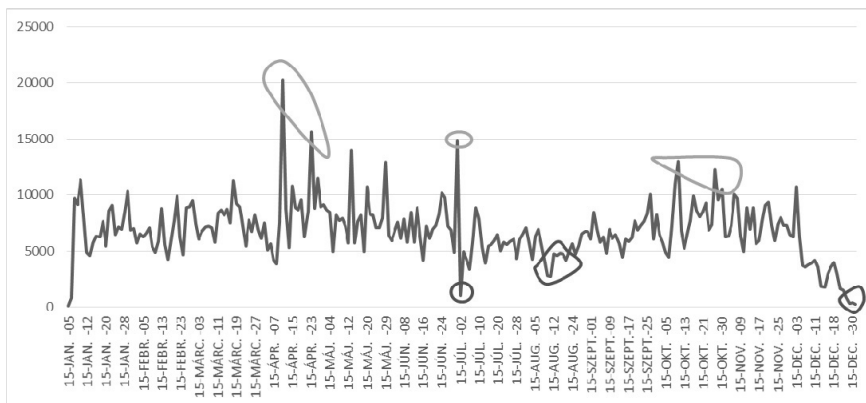
A kibocsátott hatósági átutalások több mint 22%-át megszüntetett, hibás vagy nem létező számlaszámra nyújtották be. A 2015-ös évben több mint 5655 milliárd forintnyi követelés beszedését kísérelték meg a kedvezményezettek, azonban ezek közül a 10 millió forintnál magasabb összegű megbízások esetében minden harmadik, az az alatti értéksávban pedig minden ötödik fizetési megbízást nem megfelelő számlaszámra nyújtották be, aminek a következtében már a beérkezéskor elutasították ezeket a megbízásokat (2. táblázat). Az elutasítások indokai közül a „már megszűnt számla” (65%) és a „nem létező számlaszám” (15%) volt a leggyakoribb indok, míg olyan eset, hogy a fizetési számla tulajdonosa nem egyezett meg a hatósági megbízásban szereplő névvel, 5,5%-ban fordult elő. Hasonlóan az összes benyújtásra vonatkozó próbálkozások számához, ezekben az esetekben átlagosan 2,5 alkalommal történt meg a megbízások benyújtása. Ennek oka – a visszautasítási októl függően – lehet a benyújtást végző ügyintéző figyelmetlensége, a felhasznált adatbázisok pontatlansága és a nem megfelelően kezelt visszautasítási kódok, de a megfelelően jelölt visszautasítási indok téves értelmezése, vagy annak figyelmen kívül hagyása is. További lehetőség, hogy nem ugyanaz a kedvezményezettje az adott számlát érintő, többszöri hibás benyújtásnak.

A hatósági átutalások benyújtása erős szezonalitást mutat, a legtöbb benyújtás áprilisban és októberben, míg a legkevesebb decemberben és augusztusban történik. Vizsgálva a jogosultak benyújtási szokásait, megállapítható, hogy a legtöbb hatósági átutalás pénteken érkezett a fizető felek számláira. Kiemelkedően erős az áprilisi és az október hónap, amikor egy átlagos napon közel 6500 megfelelő számlaszámra benyújtott megbízás érkezett a számlavezetőkhez. Ezzel szemben a decemberi hónapban ennek kevesebb, mint a fele – átlagosan napi 2605 db, míg a második leggyengébb hónapban – 2015 augusztusában – napi 4078 db hatósági átutalási megbízást bocsátottak ki átlagosan egy munkanapon a jogosultak.

A szezonális mélypontokat vizsgálva, december hónap 7. napjától már csak napi négyezer körüli, vagy annál is kevesebb hatósági átutalást nyújtottak be a kedvezményezettek – vélhetően az év végi szabadságolási időszak miatt –, sőt a hónap utolsó három munkanapján a Magyar Államkincstár zárási folyamatai egyáltalán nem teszi lehetővé az ilyen típusú megbízások indítását. (Az ábrán látható, 300 db körüli benyújtott megbízás nem kincstári számlavezetett jogosulttól érkezett.) Az augusztus közepén tartósan ötezer db alatti benyújtások száma szintén a Magyarországra jellemző szabadságolási időszakra vezethető vissza. Egy további negatív csúcs látható még az ábrán július 2-án, ami a július 1-jén ünnepelt Községi Tisztviselők Napjához köthető.

2. ábra

A benyújtott hatósági átutalások számának alakulása napi szinten (2015)

A benyújtások számának megugrását április és október hónapban a meg nem fizetett önkormányzati adók késedelmessé, lejárt tartozássá válása okozza. Az önkormányzatok által beszedett adók bizonyos típusainak (pl. gépjárműadó) a megfizetési határideje március és szeptember 15-ére esik. Az ezen időpontokhoz kapcsolódó fizetések elmulasztása esetén az önkormányzat jogosulttá válik

a fizetési kötelezettség teljesítése kapcsán hatósági átutalási megbízás kibocsátására. Az átlagtól eltérő benyújtási szám mind áprilisban, mind októberben két önkormányzat által kibocsátott megbízásokhoz köthető. A július 1-jei, kiugróan magas szám (amelyet június 30-án nyújtottak be a jogosultak) vélhetően a másnapi ünnepnaphoz kapcsolódó „előre dolgozáshoz” kapcsolódik. Bár nagyon sok önkormányzat használja az adók beszédésére ezt a fizetési formát, az említett két önkormányzat példáját látva, önkormányzati részről további növekedési potenciál van a hatósági átutalások használatában.

3.2. A teljesítés jellemzői

A teljesítés során a fizető fél pénzforgalmi szolgáltatója által a kedvezményezett szolgáltatójának küldött, nem megfelelően kitöltött információs adatmezők problémát okozhatnak a kedvezményezettek oldalán. Ahhoz, hogy a hatósági átutalások (teljesítés, sorba állítás, elutasítás) nyomon követhetők legyenek az összes szereplő számára, a beérkező kéréshez kapcsolódó bármilyen típusú válaszüzenet megfelelő összekapcsolása szükséges. Ennek módját a BKR-szabvány rögzíti oly módon, hogy a válaszüzenetekben szükséges hivatkozni a kezdeményező üzenetre. A 2015. évi adatokat vizsgálva megállapítható, hogy a fizető felek pénzforgalmi szolgáltatói a visszautasításokhoz és a sorba állításokhoz kapcsolódó üzenetek küldése során az előírásoknak megfelelően szerepeltették az azonosítókat, azonban a teljesítéskor nem minden esetben tüntették fel az eredeti üzenet azonosítóit. Ennek az az oka, hogy hatósági átutalási megbízást lehet papíralapon is kezdeményezni, amely esetében a teljesítéskor nem lehet hivatkozni egy korábbi elektronikus kérésre – hiszen ilyen nem volt –, viszont ezen ok miatt a hivatkozási mező ebben az esetben nem kötelezően kitöltendő. Azt a lehetőséget kihasználva, hogy a BKR-szabványkönyvben nem kötelezően kitöltendőként szerepel a hivatkozási mező, 2015-ben öt nagyobb, a fizető fél fizetési számláját vezető pénzforgalmi szolgáltató nem rögzítette a kezdeményező tranzakció azonosítóját a teljesítés során, így a teljesítés nem egyértelműen azonosítható a kedvezményezett szolgáltatójánál. Ettől függetlenül a jóváírás akadálytalanul megtörténhet, hiszen ahhoz mindössze a számlaszám ismeretére van szüksége a kedvezményezett szolgáltatójának. A kezdeményező üzenetre való hivatkozás hiányában azonban – ha eltérő kötelezettségek alapján ugyan, de egyszerre több hatósági átutalási megbízás is érvényben van a fizető féllel szemben – nem minden esetben állapítható meg, hogy melyik hatósági átutalási megbízáshoz kapcsolódik az üzenet (beérkező fizetési művelet), továbbá – a BKR-szabvány sajátosságai alapján – az sem egyértelmű, hogy egyáltalán hatósági átutalás teljesítéséről van-e szó, vagy felhatalmazó levélen alapuló beszédésről, hiszen ezen információ csak a kezdeményező üzenetben van jelölve, valamint a teljesítés azonos üzenettípust

használatával történik. További problémát jelent az információ hiánya elemzési és adatszolgáltatási szempontból is, tehát mindenképp fontos lenne, hogy a szabványnak megfelelően járjanak el a szolgáltatók. A következőkben ismertetett teljesítési adatok elemzésekor azon fizetési műveleteket értékeltem ki, ahol az előbbieken részletezett adatok hiánytalanul a rendelkezésre álltak. A továbbiakban ezen adatokra a *Minta* elnevezést vezetem be (3. táblázat).

3. táblázat

A Minta állomány viszonyulása a teljes állományhoz, továbbá a Minta visszautasítási jellemzői

A Minta állomány viszonyulása a teljes állományhoz			Visszautasítás a beérkezést követően	
A benyújtott hatósági átutalás összege	db	érték	db	érték
10 000 001 Ft-tól	46,6%	43,1%	36,6%	44,0%
1 000 001 – 10 000 000 Ft	46,8%	46,9%	29,1%	30,3%
500 001 – 1 000 000 Ft	46,7%	46,7%	22,9%	23,1%
100 001 – 500 000 Ft	48,1%	47,8%	21,0%	21,1%
20 001 – 100 000 Ft	50,8%	50,4%	25,5%	24,5%
0 – 20 000 Ft	52,2%	51,9%	23,6%	25,3%
Összesen	48,9%	43,9%	24,3%	40,7%

A Minta állományban, amely darabszám tekintetében lefedi az összes hatósági átutalás közel 50%-át, nagyobb mértékben vannak jelen az alacsonyabb összegű hatósági átutalási kérések, mint a teljes sokaságban. Ha az értékatadatokat vetjük össze a 2. táblázat adataival, akkor megállapítható, hogy a Minta állományban nem szereplő pénzforgalmi szolgáltatók esetében nagyobb arányban fordulnak elő nagy összegű megbízások, továbbá azok jóval kisebb részét utasítják vissza a beérkezést követően, mint a mintában szereplő pénzforgalmi szolgáltatók esetében. Ha a teljesített összegeket vizsgáljuk, akkor a Minta esetében 68,5 milliárd forintnyi teljesített hatósági átutalásról beszélünk, amely csak a 29%-a a végrehajtott hatósági átutalások összegének (244 milliárd Ft). Ezen okok miatt az elemzés megállapításai nem tekinthetők általános érvényűnek minden esetben, azonban rávilágíthatnak bizonyos jellegzetességekre, használati szokásokra.

A Minta állomány közel egyharmadánál történt (rész)teljesítés a hatósági átutalások darabszámát tekintve. A hatósági átutalások teljes életciklusát vizsgálva megállapítható, hogy míg darabszám tekintetében minden ötödik megbízás teljes összegben teljesült, és minden tizedik megbízás esetében részteljesítés is történt, addig az értéket tekintve, a beszedett összeg aránya a beszedni kívánt összeg minimális részét teszi ki.

3. ábra

A hatósági átutalások életciklusa

darabszám (bal oldal) és érték szerint (jobb oldal)

A hatósági átutalási megbízás teljesülésének az esélye a megbízás összegének a növekedésével csökkent. A fizető fél pénzforgalmi szolgáltatójához beérkező és a beérkezéskor vissza nem utasított hatósági átutalások közel 29%-a teljesült teljes összegben (jellemzően a 100 000 Ft alatti megbízások), azonban a nagy összegű (10 millió Ft feletti) tartozások megtérülésének minimális volt az esélye (4. táblázat). Abban az esetben, amikor a megbízás csak részben teljesült, a benyújtott összeg mértékétől függően nőtt a részteljesítésnek az aránya – kivéve 10 millió Ft felett –, ugyanakkor a részteljesített összeg csak egyötöde azon megbízásoknak, ahol teljes összegben megtérül a követelés.

4. táblázat

A Minta teljesülési adatai

az eredeti megbízás összegének értéksáv szerinti bontásában

A benyújtott hatósági átutalás összege	A Minta hány %-a teljesül teljes összegben		A Minta hány %-a volt részteljesítés (a teljes összegben teljesült megbízások nélkül)		Amennyiben történt (rész) teljesítés, milyen arányban teljesül
	érték	db	érték	db	érték
10 000 001 Ft-tól	0,5%	1,8%	0,2%	14,9%	8,0%
1 000 001 – 10 000 000 Ft	8,4%	11,0%	2,0%	20,1%	37,3%
500 001 – 1 000 000 Ft	22,5%	23,0%	3,7%	19,1%	62,8%
100 001 – 500 000 Ft	28,5%	29,0%	3,9%	16,7%	70,9%
20 001 – 100 000 Ft	30,2%	30,3%	3,8%	12,1%	79,3%
0 – 20 000 Ft	41,2%	46,3%	1,8%	3,1%	94,0%
Összesen	3,8%	28,8%	0,8%	13,8%	30,4%

Amennyiben egyszer is részteljesítésre került sor egy hatósági átutalási megbízás kapcsán, jelentősen nőtt az esélye, hogy a megbízás teljes összege megtérüljön. Ilyen esetben ugyanis a megbízások értékének átlagosan a 30%-a térült meg (4. táblázat, utolsó oszlop). A húszezer forint alatti megbízásoknál ez az érték kimagaslóan magas, azaz 100 forintból 94 forint teljesült, de az egymillió forint alatti megbízások esetében is 60–80%-a térült meg a követelésnek.

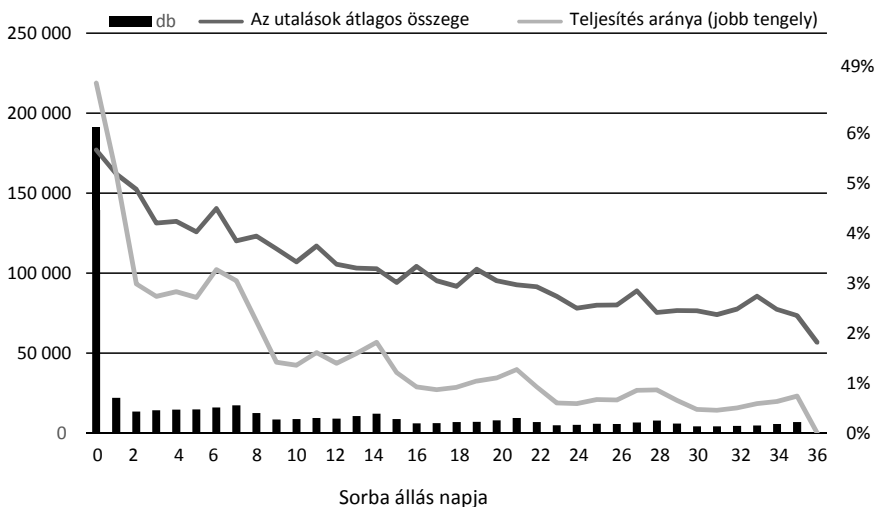
A Mintán belül a beérkezéskor vissza nem utasított hatósági átutalások közel 43 százaléka részben vagy egészben teljesült a darabszámot tekintve; ennek ellenére azonban a beszedni kívánt érték 95,3 százaléka nem realizálódott, ami-ben jelentős szerepe volt a nagy összegű megbízások sikertelenségének, továbbá az ismétlődő benyújtásoknak. A rendelkezésre álló adatokból nem állapítható meg egyértelműen, hogy egy adott tartozást hányszor próbáltak a kedvezményezettek beszedni (ennek az az oka, hogy egy adósnak több számlája lehet több különböző pénzforgalmi szolgáltatónál, az idő múlásával és a korábban megtérült követelések miatt változhat az összeg, stb.) Az azonban egyértelműen kitűnik – és az elemzés igazolja ezt a feltevést –, hogy a tartozásokat a kezdeti stádiumban érdemes behajtani, amikor még alacsony a tartozás mértéke, hiszen minél magasabb az összeg, annál nagyobb az esélye annak, hogy a kedvezményezett nem jut a követeléséhez. Figyelembe véve a Minta és a 2015. évi összes hatósági átutalási megbízása közötti eltérést, a sikertelenség arányára hasonló adatot kapunk az értékeket tekintve, azaz a 3750 milliárd Ft értékben benyújtott megbízásra teljesített 245 milliárd Ft összegből adódóan 93,5 százaléknyi követelést nem teljesítettek.

3.3. A teljesítés és a sorba állítás kapcsolata

A hatósági átutalás útján beszedett pénzüsszeg felét a megbízás beérkezésének a napján utalták át a kedvezményezett részére. A hatósági átutalásokat, amennyiben a teljesítésükre nincsen fedezet, sorba állítják 35 naptári napra. A jogalkotó célja egyértelműen az volt, hogy – figyelembe véve a magyarországi bérfizetési szokásokat – legalább egy munkabér kifizetése beleessen a sorba állítási időszakba, illetve a vállalkozások esetében is kellő idő álljon rendelkezésre a követelés érvényesítéséhez.

4. ábra

**A hatósági átutalások teljesülési mutatói
a beérkezéskor és a sorba állás ideje alatt**

A grafikon alapján kirajzolódik, hogy az idő előrehaladtával egyre alacsonyabb az átlagosan teljesített összeg, tehát a hatékonyság csökkent. Ugyanakkor nem elhanyagolható, hogy az utolsó öt napon is – forintban kifejezve az ábrán látható 0,6-0,7 százalékos arányt – átlagosan 400 millió Ft-ot utaltak át a kedvezményezettek részére. Ha figyelembe vesszük, hogy a Minta állományban értékben csak a megbízások kevesebb mint egyharmada teljesült, akkor ez az érték a teljes forgalomban elérheti az 1,2-1,4 milliárd forintot is. A sorba állítás szükségességét támasztja alá az is, hogy a teljesítés arányát figyelembe véve (azaz hogy az összes teljesítés miképp oszlik meg a 35 nap között), a teljesült követelések mintegy felét sorba állítás során egyenlítik ki – bár egy közel azonos mértékű, általános csökkenés megfigyelhető a 2. és a 35. nap között.

A hatósági átutalással terhelt ügyfelek átlagos számlaegyenlege jóval alacsonyabb a hatósági átutalással nem terhelt ügyfelek egyenlegénél. Az átutalások átlagos összege a beérkezés napján esedékes 177 ezer forintról a sorba állás ideje alatt 73 ezer forintra csökkent, ami alacsonyabb a magyar háztartások és nem pénzügyi vállalatok 2015-ös, átlagos látra szóló és betéti állományánál (l. A monetáris pénzügyi intézmények mérlegei és a pénzmennyiségek [MNB, 2016]; Pénzforgalmi táblakészlet – infrastruktúra [MNB, 2016]), amelynek értéke a háztartások esetében 737 ezer Ft, a nem pénzügyi vállalatok esetében 5579 ezer Ft volt. Látható tehát, hogy azon ügyfelek, amelyek ellen hatósági átutalást nyújtottak be,

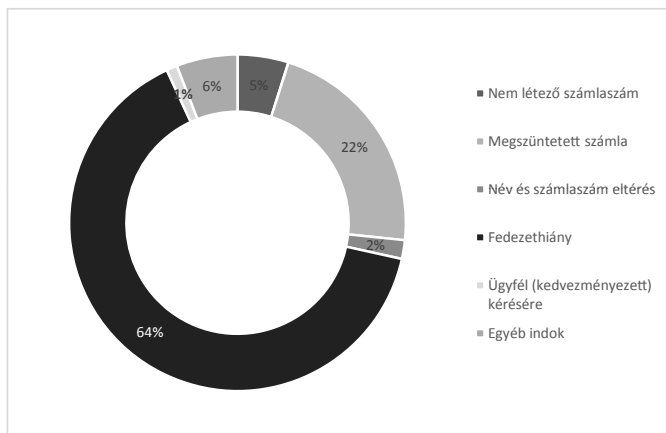
átlagosan sokkal kisebb megtakarítással rendelkeznek, mint akik ellen nem történik benyújtás, igazolva azt az előzetes sejtést, hogy a rosszabb anyagi lehetőség összefügg a hatósági átutalásokkal.

3.4. A visszautasítások jellemzői

A visszautasítási indokok helyes használata segíti a kedvezményezetteket a követelések hatékony kezelésében. Ahogy a benyújtásra vonatkozó adatok ismertetése kapcsán bemutattam, a visszautasítások egy része a fizető fél számlavezetőjénél a feldolgozás során megtörténik. Visszautasításra ezen kívül sor kerülhet a sorba állítás ideje alatt több okból is (pl. a keretszerződés felmondása okán a fizetési számlát megszüntették, a kedvezményezett visszavonja a korábban benyújtott hatósági átutalási megbízást), illetve a sorba állítás utolsó napját követően is. Ahhoz, hogy a kedvezményezett megfelelő információt kapjon az elutasítás tényleges okáról, a BKR-szabvány több előre definiált visszautasító kód használatát teszi lehetővé.

5. ábra

A visszautasítások megoszlása indok szerint (2015. teljes állomány)

Visszautasításra az esetek több mint 60 százalékában fedezethiány miatt került sor. Ahogy korábban említettem, a beérkezést követően a leggyakoribb visszautasítási ok az, hogy a fizetési megbízás egy korábban már *bezárt számlára* érkezik meg. Ezt követi gyakoriság tekintetében a *nem létező számlaszám*, valamint a *név és számlaszám eltérése* indokkal visszautasított megbízások. A megbízás sorba állása alatt több esetben előfordul, hogy a tartozást már kiegyenlítették, így a kedvezményezett kéri a sorban álló megbízás törlését a fizetési számláról.

Ekkor a fizető fél pénzforgalmi szolgáltatója a BKR-szabvány szerinti *egyéb indok* vagy az *ügyfél (kedvezményezett) kérésére* indokkal utasítja el a megbízást. Összességében azonban – figyelembe véve a hatósági átutalások teljes életciklusát –, a legtöbb esetben fedezethiány miatt kerül sor a visszautasításra. Ez összefügg a tanulmány korábbi részeiben ismertetettekkel, amely szerint a legtöbb megbízást nem egyenlítik ki teljes összegben, így azokat a sorba állás időszakát követően elutasítja a fizető fél pénzforgalmi szolgáltatója.

1.1. A benyújtókhoz kapcsolódó jellemzők

A hatósági átutalások kétharmadát a NAV, 21 százalékát az önkormányzatok és 13 százalékát a végrehajtók bocsátották ki. A benyújtók körét vizsgálva, négy nagyobb kategóriába sorolták be a kedvezményezetteket. A legnagyobb szereplő mind az értéket, mind a darabszámot tekintve a NAV, ezt követi az önkormányzatok, a végrehajtók és egyéb szervezetek (katasztrófavédelem stb.), valamint a törvényszékek és kormányhivatalok csoportja. A 2015-ben átutalt, közel 255 milliárd forintból az adóhatóság 174 milliárd forintnyi követeléssel vette ki a részét (NAV-évkönyv 2015, 2016). Az érték szerinti megoszlást vizsgálva, az önkormányzatoknál az alacsonyabb összegű tartozások beszedése dominált, míg a NAV és a végrehajtók megbízásainak az átlagos összege 3-4 millió Ft körül alakult. A beérkezést követő visszautasítások aránya az önkormányzatok esetében a legmagasabb (27,28%); ennek az egyik oka az lehet, hogy a kötelezettek számlaszámának felkutatása során egyik elektronikus rendszert sem használták, így mire sor kerülhetett a hatósági átutalások benyújtására, a fizetési számlát megszüntették (5. táblázat).

5. táblázat

A kedvezményezettek megoszlási aránya és a megbízások átlagos értéke

	A megbízások megoszlása a benyújtók között		Megbízások átlagos értéke	Az adott intézménytípus által benyújtott megbízások visszautasítása a beérkezést követően	
	db	érték		db	érték
NAV	65,25%	86,18%	4 324 440	21,07%	34,41%
Önkormányzatok	21,31%	1,14%	175 336	27,28%	25,70%
Törvényszék, kormányhivatalok	0,44%	0,02%	171 147	19,30%	31,57%
Végrehajtók, egyéb	13,00%	12,66%	3 188 875	19,82%	29,44%

A végrehajtók és egyéb szervezetek által kezdeményezett hatósági átutalások teljesülési aránya rendkívül alacsony. A vizsgált Minta elemzése alapján – bár a végrehajtók és az egyéb intézmények által kezdeményezett beszédések átlagos összege alulról megközelíti a NAV által kezdeményezetteket – a teljesítések sikeressége kirívóan alacsony volt 2015-ben (6. táblázat). Ennek egyik lehetséges oka, hogy míg a NAV és az önkormányzatok sokszor még működő vállalkozásoktól, illetve sok esetben felelősen természetes személyektől szedtek be meg nem fizetett adókat, járulékokat – ráadásul az „adósságképződés” kezdeti szakaszában –, addig a végrehajtók az ügyek reménytelenebb, végső stádiumában próbáltak érvényt szerezni a követeléseknek.

6. táblázat

A Minta teljesülésének adatai kedvezményezettek szerinti bontásban

	A Minta hány %-a teljesül teljes összegben		A Minta hány %-a volt részteljesítés	
	érték	db	érték	db
NAV	4,10%	31,53%	0,86%	15,73%
Önkormányzatok	18,42%	34,12%	1,67%	4,54%
Törvényszékek, kormányhivatalok	6,03%	20,72%	1,58%	13,60%
Végrehajtók, egyéb	0,80%	7,28%	0,49%	20,31%

4. ÖSSZEFOGLALÁS – JAVASLATOK, JÖVŐBELI LEHETŐSÉGEK

A hatósági átutalás mint fizetési mód használatában jelentős növekedési potenciál rejlik mind önkormányzati, mind törvényszéki, kormányhivatali vonatkozásban. Az önkormányzatok a 2015-ös évben több mint 370 ezer hatósági átutalást kezdeményeztek, azonban ezeknek a fele mindössze 11 önkormányzathoz kötődik. Hasonló arányban történt kezdeményezés a törvényszékek és kormányhivatalok csoportjában is; a közel 8000 megbízás fele 4 szereplőhöz köthető. A hatósági átutalási megbízás egyszerű, gyors és hatékony formája a tartozások kiegyenlítésének, a használata azonban nem terjedt el minden jogosult intézményi körben azonos mértékben. Amennyiben ez megtörténne – változatlan fizetési fegyelmet figyelembe véve –, az a jelenlegi megbízások megtöbbszöröződését jelentené. Ahhoz azonban, hogy az egész rendszer hatékonyan és egyszerűen működjön, érdemes lebontani minden olyan akadályt, ami ezt a fajta felhasználást

hátráltatja. Figyelembe véve az azonnali átutalási rendszer bevezetését (MNB.hu, 2017), a jelenleg manuális munkafolyamatokat egyre inkább érdemes lenne automatizálni.

A hatósági átutalások sikerességét jelentősen növelné egy központi számlainformációs adatbázis létrehozása. A magánszemélyek ellen kiadott hatósági átutalások száma folyamatosan emelkedik – 2016-ban a NAV által kibocsátott hatósági átutalások 45,6 százaléka természetes személyeket érintett (NAV-évkönyv 2015, 2016). Ugyanakkor – eltérően a vállalkozásoktól, amelyeknél a pénzforgalmi jelzőszám nyilvános és könnyen hozzáférhető – ez a magánszemélyeknél továbbra is nehézkes. A NAV 2016-ban 11 millió ehhez köthető megkeresést küldött a pénzforgalmi szolgáltatóknak (NAV-évkönyv 2015, 2016). Az a tény, hogy a benyújtott megbízások több mint 22%-át elutasították a beérkezést követően, nagyjából az információáramlás hiányosságára, kisebbrészt a kapott információk feldolgozásának hibáira vezethetők vissza. Bizonyos esetekben, mire a kedvezményezett hozzájut a számlaszám-információhoz, és benyújtja a hatósági átutalási megbízást, a számla már megszűnt. A számlaszámhoz mint információhoz való hozzájutás sok esetben nehézkes és rendkívül költséges mind a kedvezményezetteknek, mind a pénzforgalmi szolgáltatóknak. Elegendő, ha csak egyetlen darab, az összes pénzforgalmi szolgáltató részére kiküldendő, papíralapú megkeresésre gondolunk: felmerül a nyomtatás, aláírás, iktatás, postázás, a válaszok feldolgozásának, irattári tárolásának a költsége mind a kezdeményezőnél, mind a címzeteknél stb. Erre lehetne megoldás egy olyan központi számlainformációs adatbázis, amely tartalmazza az összes magyarországi hatósági átutalásképes (fizetési, betét stb.) számlaszámot a megfelelő azonosító adatokkal.

Ennek kialakítására remek lehetőséget biztosít a tavalyi évben elfogadott, az Európa Tanács Moneyval országjelentésben Magyarország részére megfogalmazott pénzmosás elleni ajánlások végrehajtásáról készített akciótervről szóló kormányhatározatban²⁸ említett, központi fizetesiszámla-nyilvántartás létrehozása. A nyilvántartás megfelelő jogi szabályozás biztosításával betölthetné az előzőekben említett számlainformációs adatbázis szerepét is, akár egy olyan működési modell kialakítása révén, ahol a hatósági átutalások leendő kedvezményezettjei kérdezhetnek le adatokat minimális szolgáltatási díjért (amely a korábbi megkeresések költségeinek töredékét sem érné el). A hozzáférési jogosultságoknak mind a kezdeményezők, mind a válaszadók oldaláról megfelelő módon történő kezelése az adatvédelmi aggályokat is eloszthatja, hiszen a mai jogszabályi környezet is szabályozza ezen adatok hozzáférhetőségét. Ezzel a megoldással csak a technikai lebonyolítás változna meg. A változás egyértelműen csökkentené a feldolgozási

²⁸ 1688/2017. (IX. 22.) Korm. határozat az Európa Tanács Moneyval országjelentésben Magyarország részére megfogalmazott pénzmosás elleni ajánlások végrehajtásáról készített akciótervről, 71. pont

időket, a nem létező vagy már megszüntetett számlára történő benyújtások számát. A párhuzamosan működő számlainformációs rendszerek (VIEKR, NAV EBT, de idesorolható a cégbíróságok által üzemeltetett, hasonló funkcionalitású rendszer is) megszüntetése csökkentené az ezzel járó költségeket is.

A számlainformációs adatbázis megfelelő összekapcsolása más nyilvántartó adatbázisokkal megszüntethetővé tenné a név és számlaszám eltéréséből adódó visszautasításokat is. Amennyiben lehetőség nyílna az említett számlainformációs adatbázis összekapcsolására a népeségnyilvántartó, cégbírószági, a NAV- és egyéb nyilvántartások adatbázisával, ez megoldást jelentene a személyes adatok pontos nyilvántartására. Változás esetén azonnal értesítést kaphatnának a pénzforgalmi szolgáltatók, így az ügyfelek válláról is lekerülne az adatváltozások bejelentésének a terhe. Ugyanakkor ez a változás lehetővé tenné, hogy a hatósági átutalások benyújtói csak a nyilvántartásban szereplő névre nyújthassanak be megbízást.

A mentes összeg számításának egyszerűsítése és számításának egységesítése hozzájárulna az ügyfelek közérthető és megfelelő módon történő tájékoztatásához. A mentes összeg számítása, valamint a kiterjesztésre vonatkozó – a 2.1-es pontban szereplő – jogi hiányosságok megszüntetése, a jogalkalmazás egyszerűvé tétele egyértelműen növelné a fizetési számlák használatába vetett bizalmat. A mentes összeg meghatározása fix havi összegben egyértelművé tenné a számítási mód alkalmazását mind az időtartam, mind az összeg tekintetében épp úgy a pénzforgalmi szolgáltatók, mint ahogyan fizető felek számára is.

A hatósági átutalási megbízások üzenettípusainak részletekbe menő szabványosítása szükséges a teljes automatizálhatóság érdekében. A 2012-ben bevezetett napközbeni, illetve a tervezett azonnali fizetési szolgáltatás kapcsán is előtérbe került a hatósági átutalások kezelésének problémája, amelyek elsősorban a fizető fél pénzforgalmi szolgáltatójának a részéről jelentkeznek. A teljes automatizálhatóságot több olyan probléma hátráltatja, amely a pénzforgalmi szolgáltató hatókörén kívül esik. Ilyenek

- a gyermektartásdíj iránti végrehajtás és a szüléssel járó költség behajtásakor a jelölés már említett hiányossága, amelyre a megoldást a szabványosított helyen történő jelölés jelentheti;
- a név és számlaszám egyezőségének vizsgálatakor a fizető fél nem pontos megnevezése, erre megoldást jelenthet egy olyan szabály, amelynek az alapján csak a számlainformációs adatbázisban szereplő névre nyújtható be megbízás, és a nem megfelelő névvel benyújtott megbízás szabványüzenetét már a fizető fél szolgáltatója felé történő továbbítását megelőzően elutasítanak;
- az egy fizető fél több fizetési számlájára benyújtott hatósági átutalások és azok figyelése – szintén a számlainformációs adatbázis megfelelő használatával és az arra épülő ellenőrzési szabályok betartásával – elkerülhető lenne;

- szintén elkerülhető lenne a közleményeknek a fizető fél szolgáltatója általi vizsgálata – a gyermektartási díj jelölésének problematikához hasonlóan –, ha azokat szabványosított helyen/mezőben, szabványosított módon tüntetnék fel, amit így automatikusan ellenőrizhetne akár a BKR is.

Ahhoz, hogy a követelések beszedése a lehető legrövidebb idő alatt – akár a kiadás-tól számított pár percen belül – és legköltséghatékonyabb módon megtörténhesen, a hatósági átutalások működésének illeszkednie kell a 21. század automatizált és felgyorsult pénzügyi infrastruktúrájához. Ehhez a fentiekben részletezett, ma még sok esetben szétagolt folyamatokat egységesíteni és egyszerűsíteni szükséges a hatósági átutalások teljes életciklusa alatt, kezdve a számlainformációk megszerzésétől a teljesítések, sorba állítások, visszautasítások folyamatával bezárólag.

HIVATKOZÁSOK

- BH (2009): 150. eseti döntés, 2009/150 (Kúria)
- Ctv. (2006): 2006. évi V. törvény a cégnyilvánosságról, a bírósági cégeljárásról és a végelszámolásról
- Giro Zrt (2014a): Bankközi Klíring Rendszer Díjszabályzata, Giro Zrt.
- Giro Zrt. (2014b): Bankközi Klíring Rendszer, IG1 szabványok (II. kötet), Budapest. <https://www.giro.hu/dokumentumtar/giro-szabvanyok/?token=870fae25f5001951659095da8fce03de721e25bbfa5422694a63691a012b3b30#>.
- KOVÁCSNÉ BISITS, K. (1981). *Szakmai szótár II. Francia*. Budapest, Magyar Nemzeti Bank.
- MNB (2016a): A monetáris pénzügyi intézmények mérlegei és a pénzmennyiségek (2016. 12. 30.). www.mnb.hu: <http://www.mnb.hu/statisztika/statisztikai-adatok-informaciok/adatok-idosorok/x-monetaris-es-egyeb-merlegstatistikak>.
- MNB (2016b): Pénzforgalmi táblakészlet – infrastruktúra (2016. 12. 30.). www.mnb.hu, <https://www.mnb.hu/letoltes/1-infrastruktura.xls>.
- MNB.hu. (2017): Az MNB döntésével új korszakba lép a digitalizáció a hazai pénzügyi szektorban (2017. január 9.), <https://www.mnb.hu/letoltes/az-mnb-dontesevel-uj-korszakba-lep-a-digitalizacio-a-hazai-penzugyi-szektorban.pdf>.
- NAV (2016a): Nemzeti Adó- és Vámhivatal (2016. április), https://www.nav.gov.hu/data/cms404649/2015os_NAVbulletin_magyar.pdf (letöltve: 2016. 11. 12.).
- NAV (2016b): NAV évkönyv 2015. Budapest, https://www.nav.gov.hu/data/cms404657/NAV_Evkonyv_2015_CD.pdf (letöltve: 2018. 01. 06.)
- NAV (2017): A végrehajtási eljárás alapvető szabályai 2017. Információs füzetek (2017. július 3). https://www.nav.gov.hu/data/cms432059/56.__A_vegrehajtasi_eljaras_alapvet__szabalyai_20170703.pdf (letöltve: 2018. 01. 06.).
- PROF. DR. SZABÓ, M. (2012): Alapvető jogok biztosának hivatala (2012. október). [www.ajbh.hu](http://www.ajbh.hu/documents/10180/108908/201202583.rtf), <http://www.ajbh.hu/documents/10180/108908/201202583.rtf>.
- DR. SZÉKELY, L. (2016): Alapvető jogok biztosának hivatala (2016. november). http://www.ajbh.hu/documents/10180/2500969/Jelent%C3%A9s+egy+NAV+elj%C3%A1r%C3%A1ssal+kapcsolatos+panaszr%C3%B3l+845_2016.